

Deček je vstajal, segal po svoji palici, na kateri je imel obešene tri mišje pasti. Stari ga je prijel za roko ter mu pomagal, mu oblekel kamižolo, vrgel čez levo ramo vrečo, na desno obesil žice, natlačil v pipo tobaka ter odšel s sinom vred, nevedoč kam, in kje dobi gostoljubno streho.

Zrl sem žalostno za njima.

Na polju se je še vedno dvigal dim, listje v lesu je venelo in padalo, a jata divjih gosi je zopet letela in kričala v sinjih višavah na poti v boljše kraje.

Mnoga med njimi je slabotna, ne zmore daljne poti ter pade v morje. Valovi se zgrnejo čez njo, in kdo najde mesto, kamor je padla.

In kakor te divje gosi, greš tudi ti, slovaško ljudstvo, vi ubogi piskro-vezi z visoke Tatre v svet, iščeš lepše usode — a mnogi izmed vas pade med potjo v daljni tujini. In ti, mladi Tonček — ti nežni, mladi labod?

Nekoč pride tvoj oče s počasnim korakom v gorsko vasico, odpre s tresočo roko duri, tvoja mamica, zagledavši očeta samega, strahu zatrepeče ter vpraša: „Kje je pa Tonček?“

Oče povesi glavo ter reče: „V nebesih!“

Mati vzklikne ter se zgrudi boleti na tla.

Uboga mati, nesrečni Tonček!

Uboga mati, hiti, išči po vsem širokem svetu — groba svojega deteta ne najdeš. Ne križ ne kamen ne stoji na njem — le trava zeleni na njem, in sinica tam popeva. A trave in sinic je dovolj po vsem svetu! Tvoja žalost se bo tiho in nemo dvigala proti nebu kakor oni pastirjev dim. —

Oče in sin sta odšla, meni pa je otožnost zalila srce.

Jesenske slike.

(Konec.)

4. Jesenska otožnost. ✓

Zaječalo je v gozdu tako žalostno in bridkostno, kot plaka dete, ki je izgubilo svojo mater, svojo ljubljeno, drago mamico. Otožno pesem je pel gozd, ker je bila pozna jesen in je listje odpadlo, in so stala drevesa gola, zapuščena.

Mara je iskala po gozdu drv. Osemdesetletna starka je bila, starka na pragu življenja, starka v najpoznejši jeseni. Mrzlo je bilo in zeblo jo je noter do kosti in mozga, da se je tresla. Mela si je premrzle roke, da bi si jih ogrela; ali vendar jo je zeblo, ker je bila kri stara in ni hotela teči urno po žilah kot v dneh srečne mladosti. Trhle veje so se drobile pod nogami, in listje je šumelo. Kak osamljen ptičji glas se je čul rezko in z žalostjo spremljan, ker je bila pozna jesen in zapuščeno vse naokoli, polje in log in livade. †

je bil
premljen

Po njivah so ruli kmetje korenje in repo. Gorko so bili oblečeni, da jim ni prišel mraz do golega. Mara pa je bila slabo oblečena in stara, zato jo je zeblo.

„Stara sem, stara in zapuščena. Vsi so odšli od mene, eden za drugim, najprej mož — moj Tone, potem še Tonček. Odšla sta v svet in me pustila samo. „Z Bogom, Mara, z Bogom, mamica! Vrnem se, kmalu se vrnem!“ Toda nista se vrnila. Pustila sta me, da samujem kot drevo v jesenski otožnosti. Povsod je jesenska otožnost, povsod v naravi in v meni. In čutim, da ne bo dolgo, ko me odneso štirje možje. Naravo zakrije beli sneg, in tedaj pojdem, da zakrije temni grob jesensko otožnost. Narava bo počivala, in jaz tudi — pod zemljino odejo. Naj pride smrt, naj! Čemu bom na svetu drugim v nadlego; sama sem, zapuščena kot potok v gozdu. Nič drugega kot nalahko šumenje in zadevanje ob skalo in kamenje!“

Tako je tožila in hitela nabirat trhljih vej. Mraz ji je pa silil pod kosti, in tresla se je. Nabrala je, povezala z vrvjo in odnesla domov. Težko je stopala po kameniti stezi, večkrat se ji je izpodrsnilo, da bi bila skoraj padla, če bi si ne bila pomogla z debelo palico, ki ji je služila v podporo.

Prišla je domov vsa zmrzla.

„Ah, zebe, zebe!“

Zakurila je ogenj in pristavila piskerček, da skuha kavo. Grela si je stare ude, čutila po njih utrujenost, da bi legla in zaspala na veke.

Skuhala si je kavo. Poskusila je piti; le par požirkov je je popila in že se ji je ustavljalo.

„Ne bo dobro z menoj; še kave ne morem, ki mi je bila najljubša.“

In začutila je zopet vso zapuščenost in osamelost. Kakor jelša ob potoku v pozni jeseni je ona. Veter jo guga in maje, in valovi se zaganjajo v njene korenine. V vrhovih stoka in ječi žalostno pesem o jesenski otožnosti.

Noge so ji bile svinčene, težko je hodila. Popoldne je legla in ni več vstala. Ležala je bolna, kot jelša ob potoku zapuščena in osamljena; in ko je padel prvi sneg, so zakopali Maro, starko z jesensko otožnostjo.

Ivo Blažič.

Žalujke.

Na njivici božji ...

Na njivici božji goreva
Pa lučic nešteto nocoj
Umrlim, ki v hladnih gomilah
So našli že mir in pokoj.

Oj, semkaj poklekнем v zatišje,
Za ranjke pomolim srčno,
Da Bog se jih večni usmili
In sprejme njih duše v nebó ...

Semjonov.

